

Rozwój mowy dziecka

Rozwój mowy zależy od wrodzonych właściwości organizmu człowieka, ale możliwy jest jedynie w kontakcie ze środowiskiem społecznym. Jest to proces, w którym współgrają czynniki biologiczne i społeczne.

Według Leona Kaczmarka w rozwoju mowy wyodrębnia się cztery okresy:

- **okres melodii** (od 0 do 1 roku życia),
- **okres wyrazu** (od 1 roku życia do 2 roku życia),
- **okres zdania** (od 2 roku życia do 3 roku życia),
- **okres swoistej mowy dziecięcej** (od 3 do 7 roku życia).

Okres melodii. Początkowo dziecko komunikuje się z dorosłymi za pomocą krzyku. Jest to również ćwiczenie narządu oddechowego. Około 2-3 miesiąca życia niemowlę zaczyna wydawać dźwięki, tzw. głuźnienie. **Głuźnienie** to jeszcze nie mowa, ale nieświadome ćwiczenie narządów artykulacyjnych. W drugiej połowie pierwszego roku życia obserwujemy u dziecka **gaworzenie**. Z końcem pierwszego roku życia dziecko dużo już rozumie, spełnia proste polecenia. Pojawiają się pierwsze wyrazy: mama, tata, baba,

Okres wyrazu. Dziecko używa już właściwie wszystkich samogłosek, prócz nosowych. Ze spółgłosek wymawia: p, b, m, t, d, n, k, ś czasem ć. Pozostałe spółgłoski zastępuje innymi.

Okres zdania. W tym czasie mowa ulega dalszemu doskonaleniu. Dziecko powinno już wypowiadać głoski: p, b, f, w, ś, ź, ć, dź, ń, k, g, h, t, d, n, l, oraz zmiękczone pi, bi, mi, fi, wi, ki, gi. Pod koniec tego okresu mogą pojawiać się już głoski s, z, c, dz nawet sz, ż, cz, dż. Wymienione głoski bywają zastępowane innymi, łatwiejszymi głoskami.

Okres swoistej mowy dziecięcej. Około 4-5 roku życia pojawiają się głoski sz, ż, cz, dż, r. Wymowę dziecka charakteryzuje już duża umiejętność odtwarzania wszystkich elementów słowa.

Tak więc:

- **dziecko 3 letnie** powinno wymawiać wszystkie samogłoski (a, o, e, u, i, y, ą, ę) oraz następujące spółgłoski: m, mi, b, bi, p, pi, f, fi, w, wi, ś, ź, ć, dź,

ń, k, g, ki, gi, ch, t, d, n, l, li, j, ł, chociaż w mowie mogą występować odstępstwa, np. zamiana. Mogą pojawiać się głoski (s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż).

- **Dziecko 4 letnie:** utrwalają się głoski s, z, c, dz; pojawia się głoska r, głoski sz, ż, cz, dż mogą być jeszcze zamieniane na s, z, c, dz.
- **Dziecko 5 letnie:** utrwalają się głoski sz, ż, cz, dż, Głoska r powinna już być wymawiana, ale często pojawia się dopiero w tym okresie.
- **Dziecko 6-7 letnie:** Mowa powinna być już opanowana.

Źródło: G. Demel, „Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola”